

เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับพื้นที่

ลบบ... ไม่ลลับ

กลไกโอบอุ้มคุ้มครองเด็กและเยาวชน
จังหวัดอุดรธานี

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)

อาชีพศึกษาอุดรดิศด...

บ่มเพาะความรู้ (ธุรกิจ)
สร้างแต้มต่อการสร้างอาชีพนักศึกษา

ประสภการณของการเป็นครูที่เห็นความยากลำบากของนักเรียนที่มีฐานะยากจนเข้าไม่ถึงการศึกษา คือภาพจำที่ติดอยู่ในใจ ดร.บัณฑิตย สิงห์ช่างชัย ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรดิศด มาโดยตลอด

มีโอกาศได้รู้จักกับโครงการทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) มาตั้งแต่สมัยเป็นอาจารย์ที่วิทยาลัยการอาชีพบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน และเมื่อดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรดิศด ดร.บัณฑิตย จึงชักชวนอาจารย์ประจำสาขาต่าง ๆ เข้าร่วมโครงการทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง กสศ.

แม้ช่วงแรกอาจารย์หลาย ๆ ท่านจะปฏิเสธ แต่ด้วย 2 เหตุผลคือ 1. ในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรดิศด พืชผลโลก สุขุขทัย ไม่มีวิทยาลัยอาชีวศึกษาได้รับทุนในโครงการฯ นี้ 2. โครงการฯ นี้จะช่วยเหลือเด็กที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้ได้มีโอกาสทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ทำให้อาจารย์ประจำสาขาต่าง ๆ พร้อมใจกันเข้าร่วมโครงการฯ ใน 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการจัดการดูแลผู้สูงอายุ จำนวน 12 คน สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ จำนวน 10 คน และสาขาวิชาเทคโนโลยีแฟชั่นและเครื่องแต่งกาย จำนวน 7 คน รวมทั้งสิ้น 28 คน

สำหรับจุดเด่นของวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรดิศดคือ ได้รับแต่งตั้งจากสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา (สอศ.) ให้เป็นศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (Center of Vocational Manpower Networking Management: CVM) โดยมีบทบาทหน้าที่ในการผลิตและพัฒนาากำลังคนในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ให้มีสมรรถนะสูงและมีคุณภาพ สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ สร้างแรงงานที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

สาขา ที่โดดเด่น ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา อุตรดิตถ์

สาขาวิชาการจัดการดูแลผู้สูงอายุ

นางสาวจันทร์จิรา ภมรศิลปธรรม หัวหน้าสาขาวิชาการจัดการดูแลผู้สูงอายุ กล่าวว่า สาขาวิชาการจัดการดูแลผู้สูงอายุเป็นหลักสูตรที่ตอบโจทย์ความต้องการด้านอาชีพการดูแลผู้สูงอายุที่มีความต้องการสูง เนื่องจากปัจจุบันสังคมไทยและสังคมโลกกำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยจึงมีความต้องการแรงงานด้านการบริการดูแลผู้สูงอายุเป็นจำนวนมาก เป็นสาขาวิชาที่วิทยาลัยเปิดสอนมาตั้งแต่ปี 2562 โดยที่ผ่านมามีนักศึกษาจบการศึกษาไปแล้วทั้งสิ้นประมาณ 50 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุหรือได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งรายได้เฉลี่ยของสายอาชีพการดูแลผู้สูงอายุ จะเริ่มต้นที่ 10,000 – 30,000 บาท ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และอายุงาน แต่ยืนยันได้ว่า นักศึกษาที่จบจากสาขาการดูแลผู้สูงอายุเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานอย่างแน่นอน

สำหรับสาขาวิชาการจัดการดูแลผู้สูงอายุ วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรดิตถ์ให้ความสำคัญตั้งแต่การคัดเลือกนักศึกษา โดยคุณสมบัติสำคัญที่นักศึกษาต้องมี คือ **“จิตบริการ”** และ **“ความอดทน”**

ในส่วนของหลักสูตรทางสาขา จะมีการบูรณาการระหว่างหลักสูตร 420 ชั่วโมง ของกระทรวงสาธารณสุข ภายในหลักสูตร นักศึกษาจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุด้านทฤษฎีและการปฏิบัติจริง (Active learning) ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่สาขาให้ความสำคัญ

สำหรับเรียนการสอนของสาขาวิชาการจัดการดูแลผู้สูงอายุ จะเปิดสอนเพียงระดับชั้น ปวส. 2 ปี เท่านั้น ซึ่งนับว่าเป็นระยะเวลาที่สั้น ทางสาขาจึงได้จัดทำหลักสูตรปรับพื้นฐาน

ก่อนเปิดเทอมปีที่ 1 โดยเป็นการเรียนรู้ในเรื่องพื้นฐานต่าง ๆ เช่น เทคนิคการพัฒนาบุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุ ภูมิปัญญาชาวบ้านในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ เมื่อเข้าสู่การเรียนการสอนภาคปกติในปีที่ 1 นอกจากหลักสูตรแกนกลางแล้ว นักศึกษาจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิชาชีพพื้นฐาน เช่น กายวิภาคและสรีรวิทยาของมนุษย์ กฎหมายเกี่ยวกับงานอาชีพบริการ และเสริมสร้างสุขภาพ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เป็นต้น ส่วนของวิชาชีพเฉพาะ จะเน้นไปที่ความรู้พื้นฐาน การดูแลผู้สูงอายุ อาหารและโภชนาการสำหรับผู้สูงอายุ การใช้ยาสำหรับผู้สูงอายุ การดูแลผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองได้ การเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารสำหรับนักศึกษาที่ต้องการฝึกฝนกับสถาบันพัฒนาชีวิตสู่ความยั่งยืน AIU เพราะในอนาคตนักศึกษาจะต้องไปฝึกปฏิบัติงาน ณ ประเทศญี่ปุ่น

ส่วนในปีที่ 2 การเรียนการสอนจะประกอบไปด้วย การส่งเสริมการออกกำลังกายและนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุ การจัดการสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยของผู้สูงอายุ ผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ เป็นต้น ด้านสุขภาพ จะได้เรียนรู้เรื่องโรคกลุ่มอาการและปัญหาที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ การส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุ การดูแลผู้สูงอายุ เฉพาะโรค การประเมินภาวะวิกฤต การช่วยชีวิต การปฐมพยาบาล และการส่งต่อ ซึ่งเป็นส่วนของรายวิชาโครงการด้านการดูแลผู้สูงอายุ โดยนำทักษะความรู้ที่ได้มาประยุกต์สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่สำหรับการดูแลผู้สูงอายุ

และในส่วนสุดท้ายคือ การฝึกปฏิบัติ โดยสาขาจะเลือกสถานประกอบการให้นักศึกษาผ่านรูปแบบทวิภาคี ซึ่งประกอบไปด้วยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) , ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ บ้านอบอุ่น จังหวัดพิษณุโลก, ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ Home of Love จังหวัดลำปาง, โรงพยาบาลผู้สูงอายุและเวชศาสตร์ฟื้นฟู (Chersery Home International Hospital) กรุงเทพฯ, และโรงพยาบาลริม ลิฟวิง (RIM Living Hospital) จังหวัดนครราชสีมา ภายใต้หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นร่วมกับ “สถาบันพัฒนาชีวิตสู่ความยั่งยืน AIU” โดยนักศึกษาจะได้เรียนรู้พื้นฐานการดูแลผู้สูงอายุกับครูชาวญี่ปุ่น โดยจะต้องผ่านการทดสอบทักษะภาษาญี่ปุ่นในระดับ N4 ซึ่งเป็นระดับพื้นฐานในการสื่อสาร และที่สำคัญยังมีการปูพื้นฐานการทำงาน เรียนรู้เรื่องของวัฒนธรรมการทำงานในองค์กรญี่ปุ่น ก่อนจะส่งนักศึกษาไปฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่น และสุดท้ายของการศึกษาระดับปวส. นักศึกษาในสาขาจะต้องสอบผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน อาชีพผู้ดูแลผู้สูงอายุ ระดับ 1 เพื่อรับรองทักษะความรู้ในการประกอบอาชีพการดูแลผู้สูงอายุ

นอกจากหลักสูตรประจำในรายวิชาแล้ว ทางสาขายังมีการฝึกปฏิบัติระยะสั้น เป็นการเรียนรู้ทักษะและประสบการณ์จริงระหว่างเรียน โดยโรงพยาบาลอุดรดิตถ์ได้อำนวยความสะดวกให้พื้นที่นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการทำความสะอาดแผลให้แก่ผู้ป่วยที่ห้องทำแผล ล้างแผล ภายใต้การดูแลและให้คำแนะนำจากคัลยแพทย์ การให้ความรู้เรื่องการพาผู้สูงอายุเข้ารับบริการในโรงพยาบาลอุดรดิตถ์ รวมทั้งวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี้อุดรดิตถ์มอบหมายให้อาจารย์พยาบาลมาให้ความรู้เรื่องการใส่สาย NG tube และสายสวนปัสสาวะ การฝึกทำกัวซาในสถานการณ์จริงภายในห้องปฏิบัติการของสาขาวิชา รวมทั้งนักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงจากการเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้สูงอายุ ทั้งในด้านกิจกรรมรับฟังผู้สูงอายุเล่าเรื่องราวประสบการณ์ชีวิต การเข้าร่วมกิจกรรมกับชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดอุดรดิตถ์ รวมไปถึงการลงพื้นที่ฝึกทักษะต่าง ๆ ร่วมกับทาง รพ.สต. ซึ่งในส่วนนี้จะอยู่ในแผนการเรียนการสอนช่วงเทอมที่ 2 ของปีการศึกษา แม้จะเป็นการลงฝึกปฏิบัติ นอกสถานที่แต่ทางสาขาก็มีแผนการนิเทศและติดตามนักศึกษาประมาณ 3 ครั้ง เพื่อติดตามและช่วยเหลือนักศึกษาหากเกิดปัญหาระหว่างการฝึกปฏิบัติ

สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ

นายจักรพันธ์ จันทรเชียว หัวหน้าสาขาอาหารและโภชนาการกล่าวว่า วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรดิตถ์มีการเปิดสอนสาขาวิชาอาหารและโภชนาการมาหลายปี และมีการพัฒนาหลักสูตรมาโดยตลอด ส่งผลให้วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรดิตถ์มีความโดดเด่นเรื่องความเป็นเลิศในสาขาวิชานี้ (สถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา Excellent Center สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ) จากจำนวนสถานศึกษาอาชีวศึกษา 17 แห่งทั่วประเทศ นอกจากนี้ทางสาขายังได้รับคัดเลือกให้เป็นวิทยาลัยที่มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้กับสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยหลักสูตรที่สาขามีความชำนาญเป็นพิเศษคือ “อาหารต่างชาติและผลิตภัณฑ์เบเกอรี่” ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ “คุกกี้และเค้กปีใหม่” สำหรับการคัดเลือกนักศึกษาทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูงวิทยาลัยให้ความสำคัญตั้งแต่การคัดเลือกนักศึกษา ผ่านการสัมภาษณ์ เช่น มีประสบการณ์ในการทำอาหารหรือไม่ มีความคิดเห็นหรือความชอบต่อสาขานี้อย่างไร เพื่อประเมินความพร้อมและความชอบที่มีต่ออาชีพนี้ เพื่อจะนำพาให้นักศึกษาพัฒนาสู่อาชีพอื่น ไม่จำกัดเพียงการเป็นเชฟเท่านั้น แต่ยังสามารถต่อยอดไปสู่อาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทางด้านอาหารและโภชนาการ เช่น นักโภชนาการ นักกำหนดอาหารประจำโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล และประกอบธุรกิจส่วนตัว

เมื่อก้าวเข้าสู่การเป็นนักศึกษาของสาขาอาหารและโภชนาการ สำหรับนักศึกษาระดับชั้น ปวช. ปีที่ 1 จะเริ่มเรียนตั้งแต่ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอาหารและโภชนาทั้งหมด เช่น กฎหมายการประกอบอาหาร การจัดการอุปกรณ์เบื้องต้น การประกอบอาหารเบื้องต้น การประกอบอาหารครอบครัว และการถนอมอาหาร เป็นต้น

ปีที่ 2 จะเน้นไปที่การปฏิบัติจริง การประกอบอาหารไทย การประกอบอาหารนานาชาติ การทำขนมเบเกอรี่ และปีที่ 3 สำหรับนักศึกษา ปวช. จะเรียนรู้ในเรื่องของการต่อยอดธุรกิจ เช่น เบเกอรี่เพื่อการค้า อาหารไทยเพื่อการค้า อาหารนานาชาติเพื่อการค้า และในขณะเดียวกันทางสาขายังเน้นให้ความสำคัญกับการฝึกปฏิบัติ โดยจะให้นักศึกษาไปลงฝึกปฏิบัติกับสถานประกอบการจริง โดยการฝึกปฏิบัติมี 2 ประเภท คือ 1. การฝึกปฏิบัติทั่วไป ใช้ระยะเวลาในการฝึก 6 เดือน 2 .การฝึกปฏิบัติกับวิชาคที่ทางวิทยาลัยได้ทำบันทึกข้อตกลงร่วม บนเงื่อนไขที่ว่าระหว่างการฝึกปฏิบัติ นักศึกษาจะต้องมีรายได้ ใช้ระยะเวลาในการฝึก 1 ปี เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทุกขั้นตอนของสายอาชีพด้านอาหาร

ทางด้านหลักสูตรการเรียนการสอนของนักศึกษา ปวส. จะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ปีที่ 1 เน้นการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็น การทำขนมไทย ทำผลิตภัณฑ์เบเกอรี่ และการแต่งหน้าเค้ก ศิลปะการออกแบบตกแต่งอาหาร รวมไปถึงการจัดการอาหารเพื่อการจัดเลี้ยง การแปรรูปอาหาร และการประกอบอาหารร่วมสมัย เป็นต้น

ปีที่ 2 จะเน้นไปที่การฝึกปฏิบัติตลอดปีการศึกษา แต่มีบางรายวิชาที่เป็นการเรียนผ่านระบบออนไลน์ เช่น การจัดการธุรกิจอาหารในยุคดิจิทัล โภชนาการเพื่อชีวิต การใช้เครื่องครัวในภัตตาคาร เนื่องจากเป็นช่วงที่นักศึกษาต้องลงฝึกปฏิบัติจริง และโจทย์ปลายทางของการเรียนนักศึกษาจะต้องจัดทำโครงการ 2 ส่วน คือ 1. การนำเสนอผลการฝึกปฏิบัติงาน 2. โครงการนำเสนอผลจากการเรียนรู้ตลอดระยะเวลาที่ศึกษา โดยใช้องค์ความรู้ที่ได้เรียนรู้มาออกแบบเมนูหรือต่อยอดเมนูเดิมที่มีอยู่ให้เกิดมูลค่าและปลายทางสุดท้ายนักศึกษาจะต้องสอบผ่านการประเมินสมรรถนะวิชาชีพของสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา

อีกหนึ่งสิ่งที่ครูประจำสาขาพยายามสอดแทรกความรู้เพิ่มเติม คือ ความคิดสร้างสรรค์ ให้นักศึกษาได้เรียนรู้และคิดค้นเมนูอาหารหรือขนมใหม่ ๆ ที่ใช้วัตถุดิบในจังหวัด เช่น ทุเรียน ลองกอง สับปะรด พัฒนาเป็นเค้กทุเรียน หรือแยมผลไม้ 3รส ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่นักศึกษาเคยส่งประกวดและได้รับรางวัล ขณะเดียวกันทางสาขาก็ยังมีการเปิดสอนชั่วโมงพิเศษหลังเลิกเรียนให้แก่นักศึกษาที่สนใจได้เรียนรู้การทำขนม ผลิตภัณฑ์เบเกอรี่ต่าง ๆ เพื่อนำความรู้ที่ได้จากส่วนนี้ไปปรับใช้กับการหารายได้ระหว่างเรียนของนักศึกษา

นอกจากการให้ความสำคัญกับแนวคิดและพื้นที่สร้างสรรค์ผลงานของนักศึกษาแล้ว อีกสิ่งที่ทางสาขาให้ความสำคัญคือ การพัฒนาฝีมือ ซึ่งนักศึกษาจะต้องสอบผ่านมาตรฐานของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อเป็นการรับรองความรู้ ความสามารถด้านอาหารของนักศึกษาที่จะนำไปต่อยอดในเส้นทางสายอาชีพต่อไปในอนาคต

“นักศึกษาที่จบจากสาขานี้ทุกคนจะต้องผ่านการรับรองการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ผู้ประกอบอาหารระดับ 1 เพื่อที่นักศึกษาจะนำไปต่อยอดในการทำงานหรือศึกษาต่อ ซึ่งการมีใบรับรองนี้จะเป็นเหมือนทางผ่านในการทำงาน และที่สำคัญในจังหวัดอุดรดิษฐ์ยังไม่มีที่ไหนเปิดเป็นศูนย์ทดสอบ นอกจากวิทยาลัยที่อาชีวศึกษาอุดรดิษฐ์”

ความเข้มข้นของการเรียนการสอน จึงมีหน่วยงานต่าง ๆ เช่น บริษัท ไมเนอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน), โรงแรมสันต์สุริย์ภูเก็ท และบริษัท เอส แอนด์ พี ซินดิเคท จำกัด (มหาชน), บริษัท ชูภิชิ อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด, บริษัท เดอะ คิวเอสอาร์ ออฟ เอเชีย จำกัด, ทำบันทึกข้อตกลงร่วม หรือ MOU เพื่อรับนักศึกษาจากสาขาวิชานี้เข้าไปฝึกประสบการณ์ทำงานภายในหน่วยงานดังกล่าวข้างต้น

ด้วยคุณลักษณะของนักศึกษาสาขาอาหารและโภชนาการที่มีความสามารถ ขยัน และอดทน ทำให้โรงแรมสันต์สุริย์ภูเก็ทต้องการรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์จากสาขาเป็นประจำทุกปี โดยอำนวยความสะดวกเรื่องที่พัก การดูแลนักศึกษา ติดตามและแจ้งประสานงานกับทางสาขาวิชาอย่างสม่ำเสมอ และที่สำคัญโรงแรมยังเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ลงแข่งขันทักษะความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านอาหารและโภชนาการ นอกจากได้ฝึกประสบการณ์แล้ว นักศึกษายังได้ประสบการณ์จากการแข่งขันอีกด้วย

สาขาวิชาเทคโนโลยีแฟชั่น และเครื่องแต่งกาย

นางสาวธนัชชา ยมนมา หัวหน้าสาขาแฟชั่นและเครื่องแต่งกาย กล่าวว่า สาขาวิชาเทคโนโลยีแฟชั่นและเครื่องแต่งกายเน้นให้นักศึกษาเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริง ควบคู่กับโครงการหารายได้ระหว่างเรียน โดยให้นักศึกษารับซ่อมแซมเสื้อผ้าจากลูกค้าทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย สำหรับนักศึกษาระดับชั้น ปวส. ที่มีความชำนาญ ทางสาขาวิชาจะสนับสนุนให้นักศึกษาตัดเย็บชุดยูนิฟอร์มของวิทยาลัย อาทิ เสื้อกระโปรงประจำวิทยาลัย จำหน่ายให้แก่ครูและบุคลากรภายในวิทยาลัย เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ในด้านทักษะวิชาชีพและรายได้ให้นักศึกษา แต่ก่อนที่นักศึกษาจะได้ลงมือปฏิบัติการหารายได้ระหว่างเรียนนั้น ด้วยสภาพของสาขาที่มีนักศึกษาหลากหลายประเภท เช่น นักศึกษาที่จบระดับชั้น ปวช. และนักศึกษาที่จบจากชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำให้พื้นฐานความรู้ในเรื่องของการตัดเย็บเสื้อผ้าไม่เท่ากัน ทางสาขาจึงต้องมีการปูพื้นฐานความรู้เพิ่มเติม สำหรับนักศึกษาที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอาจารย์จะสอนความรู้เรื่องสิ่งทอ การใช้จักรเย็บผ้า การออกแบบเสื้อผ้า และการสร้างแบบตัดเสื้อผ้า เป็นต้น โดยใช้ระยะเวลา 3 สัปดาห์แรกก่อนเปิดเทอม

ส่วนหลักสูตรการเรียนการสอนทั่วไปของสาขา แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ **ปวช. ปีที่ 1** จะเน้นการเรียนรู้เรื่องทักษะพื้นฐานต่าง ๆ เช่น การเย็บ เรียนรู้เรื่องของผ้าประเภทต่าง ๆ นักศึกษาจะต้องสามารถจำแนกผ้าแต่ละชนิดและคุณสมบัติของผ้าได้ รวมไปถึงการออกแบบการตัดเย็บชุดนอนและกระโปรงสตรีเบื้องต้น

ปีที่ 2 เพิ่มความยากมากขึ้น โดยเริ่มออกแบบและตัดชุดบุรุษและสตรีที่มีความละเอียดของงานมากขึ้น โดยนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการออกแบบ และมีการนำเสนอชิ้นงานของนักศึกษาเพื่อนร่วมชั้นเรียน และอาจารย์ประจำสาขา เพื่อแลกเปลี่ยนเทคนิคต่าง ๆ ระหว่างกัน

และในปีที่ 3 นักศึกษา ต้องออกฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ ขณะเดียวกันยังมีการเรียนรายวิชาโครงการ เพื่อให้นักศึกษานำทักษะความรู้มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ ตัดเย็บเสื้อผ้าหรือชิ้นงาน และสร้างสรรค์ผลงาน นักศึกษาจะมีการนำทักษะด้านต่าง ๆ เช่น ทักษะการออกแบบศิลปะ ทักษะแผนธุรกิจ ตามแนวความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา ควบคู่กับการนำเสนอสรุปการฝึกปฏิบัติ

กับสถานที่ต่าง ๆ ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้แก่รุ่นน้อง ได้รับฟังข้อมูล เพื่อประกอบการตัดสินใจ หรือเตรียมความพร้อมก่อนฝึกปฏิบัติรุ่นต่อไป และปลายทางสุดท้ายของการศึกษาระดับปวช. ของสาขาเทคโนโลยีแฟชั่นคือ จะต้องสอบผ่านการประเมินสมรรถนะวิชาชีพ ของสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา

ในระดับ ปวส. มีการจัดรูปแบบการเรียนการสอนดังนี้ **ปีที่ 1** เรียนรู้ทักษะต่าง ๆ ที่ต่อยอดมาจากระดับ ปวช. แต่จะมีความยากและละเอียดมากขึ้น โดยนักศึกษาจะต้องตัดเย็บชุดบุรุษ สตรี และชุดของเด็ก และที่สำคัญนักศึกษาจะต้องวิเคราะห์แบบ รู้จักเทคนิคที่เกี่ยวกับการตัดเย็บต่าง ๆ เพื่อในอนาคตหากนักศึกษาไม่ถนัดเรื่องการตัดเย็บ แต่ยังสามารถทำงานในส่วนอื่น ๆ ได้

ปีที่ 2 ให้ความสำคัญกับการคัดเลือกสถานฝึกปฏิบัติให้นักศึกษาเป็นพิเศษ เนื่องจากนักศึกษาจะต้องฝึกปฏิบัติเป็นระยะเวลา 1 ปีเต็ม ฉะนั้นต้องเป็นสถานฝึกที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าไปฝึกปฏิบัติ เรียนรู้ระบบการทำงานทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตผ้าได้เต็มระยะเวลาของการฝึกปฏิบัติ ซึ่งทางสาขาได้ทำทวิภาคีกับสถานประกอบการหรือโรงงานต่าง ๆ โดยมีข้อตกลง คือ สามารถให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติได้เต็มระยะเวลา 1 ปีการศึกษา และจะต้องมีรายได้ระหว่างเรียน และสุดท้ายนักศึกษาจะต้องสอบผ่านการประเมินสมรรถนะวิชาชีพ ของสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา เช่นเดียวกับระดับ ปวช.

นอกจากนี้ทางสาขาวิชายังเปิดพื้นที่ให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะฝีมือและสร้างสรรค์ผลงาน โดยใช้ผ้าไทยประยุกต์ร่วมกับความรู้ท้องถิ่น และใช้โปรแกรม Ibis Paint นำมาสร้างสรรค์ผลงานกลายเป็นงานผ้ารูปแบบใหม่ที่ทันสมัย ตามความต้องการของตลาด ศึกษาเทรนด์แฟชั่นจากสื่อต่าง ๆ หรือสำรวจตลาดจริง เช่น ห้างสรรพสินค้า ร้านค้าแบรนด์ดัง เป็นต้น ซึ่งกระบวนการทั้งหมดล้วนมีอาจารย์ที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำ

แม้นักศึกษาจะสามารถการตัดเย็บเสื้อผ้าได้ดีและมีคุณภาพ แต่อีกหนึ่งปัญหาของนักศึกษาที่อาจารย์ประจำสาขาวิชาค้นพบคือ เย็บผ้าได้แต่ขายไม่เป็น ซึ่งปัญหาหนึ่งที่ทำให้อาจารย์ประจำสาขาวิชาเชิญอาจารย์สาขาวิชาการตลาด และให้ความรู้เรื่องการทำแผนธุรกิจ การใช้เทคโนโลยี รวมไปถึงการฝึกนำเสนอการขายผ่านรูปแบบการไลฟ์สด โดยจะมีห้องสำหรับไลฟ์สดและเพจของสาขาให้นักศึกษาได้ทดลองเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติจริง

ปลายทางสุดท้ายของการเรียนสาขาวิชาเทคโนโลยีแฟชั่นและเครื่องแต่งกาย นอกจากต้องทำเป็นและขายได้ นักศึกษาจะ

ต้องผ่านการทดสอบของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อให้มีการรับรองคุณภาพและมีฝีมือของนักศึกษาเอง นอกจากนี้ในส่วนของ การฝึกประสบการณ์ ทางสาขาวิชาได้มีจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกับ โรงงานผลิตผ้าในพื้นที่ในการรับนักศึกษาเข้าไปฝึกประสบการณ์ในโรงงาน โดยตำแหน่งที่นักศึกษาจะได้ฝึกปฏิบัติ จะอยู่ในตำแหน่งระดับที่สูงกว่าแรงงานขั้นต่ำทั่วไป คือ ตำแหน่งหัวหน้างานหรือผู้ช่วยหัวหน้างาน ซึ่งรายได้จากตำแหน่งนี้จะอยู่ที่ประมาณ 30,000 บาท หากเป็นงานประจำในท้องถิ่นจะเริ่มต้นที่ 15,000 บาท ตามลักษณะเนื้อหาของงาน เช่น แผนกปัก แผนกแพทเทิร์น แผนกตัด และ แผนกเย็บ ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของงาน เป็นต้น

กล่าวได้ว่า ทั้ง 3 สาขาวิชาให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง เพื่อให้ให้นักศึกษาเกิดทักษะและชุดประสบการณ์ที่สามารถนำไปต่อยอดอาชีพได้ในอนาคต

บ่มเพาะทักษะวิชาการ และวิชาชีวิต

สำหรับหลักสูตรการสอนของวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรดิตถ์ ไม่ได้มีแค่ 3 สาขาเท่านั้น แต่วิทยาลัยยังมีหลักสูตรการสอนครบวงจร ด้านธุรกิจ อาทิ การบัญชี การตลาด การค้าปลีก ซึ่งเป็นสิ่งที่วิทยาลัยมีความชำนาญและมีบุคลากรที่มีศักยภาพในการถ่ายทอดองค์ความรู้ โดยวิทยาลัยมีการเปิดพื้นที่ร้าน “R-Shop” ซึ่งเป็นร้านค้าประจำวิทยาลัย ให้นักศึกษาทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง หรือนักศึกษาทั่วไป ได้มีพื้นที่ในการทดลองผลิตและจำหน่ายสินค้าของตนเอง เรียนรู้กระบวนการทำธุรกิจผ่านการทำธุรกิจเล็ก ๆ ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับโครงการหารายได้ระหว่างเรียน

นอกจากนี้ยังมีการหนุนเสริมความรู้เรื่องการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย การเก็บออม โดยจะมีกิจกรรมให้นักศึกษาฝึกออมเงิน เพื่อให้ นักศึกษารู้หลักการใช้จ่าย และมีวินัยทางการเงิน สามารถปรับตัวให้อยู่รอดได้ในอนาคต ซึ่งในการทำกิจกรรมนี้เอง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นไม่ได้ส่งผลประโยชน์ให้แก่ตัวนักศึกษาเท่านั้น แต่ยังทำให้วิทยาลัยได้รับรางวัลต้นแบบการออมแห่งชาติ เนื่องจากมีผู้สมัครออมเงินมากที่สุด

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากนักศึกษาทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูงส่วนใหญ่ขาดแคลนทุนทรัพย์ อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล วิทยาลัยได้มีการจัดเตรียมหอพักที่อยู่ภายนอกวิทยาลัยให้นักศึกษาเหล่านี้อยู่อาศัยตามข้อกำหนดของทุน และจัดรถตู้บริการรับส่งนักศึกษาจากหอพักมายังวิทยาลัย โดยในช่วงเย็นหลังเลิกเรียนจะเป็นหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือหัวหน้าสาขาเป็นผู้รับส่งนักศึกษาให้กลับถึงหอพักอย่างปลอดภัย

นอกจากในเรื่องของการรับส่งนักศึกษาแล้ว ทางวิทยาลัยยังสอดแทรกการฝึกทักษะชีวิตต่าง ๆ เช่น **ทักษะการปฏิเสธ** เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเด็กต่างถิ่น ฉะนั้นการสอนทักษะเหล่านี้

จึงเป็นสิ่งจำเป็น ที่จะต้องสอดแทรกนอกเหนือจากความรู้ทางวิชาการ และที่สำคัญจะเป็นทักษะติดตัวให้นักศึกษาสามารถอยู่รอดในสังคมได้ และอีกประเด็นที่วิทยาลัยให้ความสำคัญมากที่สุดโดยเฉพาะกับนักศึกษาทุนคือ **การใช้เงิน** โดยจะมีครูคอยให้คำแนะนำและฝากข้อคิดให้นักศึกษาทุนสม่ำเสมอคือ **เงินที่ได้รับเป็นเงินจากภาษีของประชาชน ฉะนั้นการใช้จ่าย ต้องรู้จักคิดคำนวณให้รอบครอบ ต้องเป็นการใช้จ่ายที่จำเป็นและคุ้มค่า**

วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรดิตถ์ จึงไม่ได้เป็นเพียงแค่สถาบันการศึกษาเท่านั้น แต่ยังเป็นแหล่งรวบรวมความรู้และบุคลากรที่ชำนาญในสายอาชีพต่าง ๆ และยังสร้างโอกาสทางธุรกิจให้นักศึกษาทุกคนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง โดยเริ่มต้นจากจุดเล็ก ๆ ด้วยธุรกิจของตนเองที่สามารถนำไปต่อยอดอาชีพได้ในอนาคต

ชวน รู้จัก

“ศูนย์การเรียนรู้สถาบัน การเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสังคม” โรงเรียน 4 ตารางวาที่ออกแบบการเรียนรู้สำหรับเด็กทุกคน

ศูนย์การเรียนรู้สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสังคม เป็นสถานศึกษาตามมาตรา 12 แห่ง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จัดตั้งภายใต้กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ พ.ศ. 2555 ตามประกาศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ เรื่อง อนุญาตการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์กรเอกชนในศูนย์การเรียนรู้ ประกาศ ณ วันที่ 20 ธันวาคม 2565 ตั้งอยู่ เลขที่ 238/1 หมู่ที่ 3 ตำบลคู้ตงะเกา อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ ถือเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่จัดการศึกษาโดยองค์กรเอกชน ลำดับที่ 70 ของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้ขาดโอกาสทางการศึกษา เยาวชนนอกระบบการศึกษา และเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม โดยใช้รูปแบบการศึกษาทางเลือกที่ยืดหยุ่นทุกมิติ สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความหลากหลาย ความพร้อม ศักยภาพ และข้อจำกัดที่ต่างกันไป

ปัจจุบันศูนย์การเรียนรู้สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสังคม มีหน่วยจัดการเรียนรู้ 1 แห่ง คือ หน่วยจัดการเรียนรู้ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งยังได้ทำหน้าที่เป็นร่มสักรู้อ (Umbrella School) ให้แก่ครอบครัวที่มีผู้เรียนนอกระบบที่ตั้ง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนที่ประสงค์เข้าศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ และช่วงปี 2566-2567 ศูนย์การเรียนรู้ได้ทำงานขับเคลื่อนการเรียนรู้กับน้อง ๆ เยาวชนนอกระบบการศึกษา ในพื้นที่ตำบลท่าอิฐ ตำบลคู้ตงะเกา ตำบลป่าเช่า พื้นที่รับผิดชอบของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุตรดิตถ์ รวมถึงการทำงานเชิงพื้นที่กับเด็กนอกระบบในหลายพื้นที่ โดยได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)

“จุดเริ่มต้น”
และ “ก้าวสำคัญ”
ของศูนย์การเรียนรู้กับการทำงาน
กับเยาวชนนอกระบบการศึกษา

ศูนย์การเรียนรู้สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสังคม เริ่มต้นจากครูที่ทำงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามานานกว่า 8 ปี และพบความจริงว่า กลไกหนึ่งที่ทำให้เด็กนักเรียนหลายคนต้องหลุดออกจากระบบการศึกษา ส่วนหนึ่งมาจากตัวระบบโรงเรียน และหลักสูตรที่ไม่ได้ออกแบบมาเพื่อโอบรับเด็กทุกคนที่มีความต้องการแตกต่างกัน กระทั่งผลึกเด็กส่วนหนึ่งให้หลุดออกจากระบบการศึกษา เมื่อหลุดออกจากระบบไปแล้วก็เป็นเรื่องยากที่จะทำให้เด็กหวนกลับมาสู่ระบบได้อีกครั้ง และที่สำคัญกว่านั้นคือ โรงเรียนก็มีช่องทางน้อยมากที่จะให้เด็กได้กลับคืนสู่ห้องเรียน โดยเฉพาะเด็กที่ถูกมองว่าเป็น “ตัวปัญหา” อย่างเด็กในกระบวนการยุติธรรม เด็กที่ใช้ยาเสพติด หรือเด็ก Dropout โรงเรียนมัก “ปิดประตู” ไม่รับกลับเข้าเรียนเป็นครั้งที่ 2

ด้วยความเชื่อที่ว่า “โอกาสทางการศึกษาควรเป็นของเด็กทุกคน” โดยไม่ต้องคำนึงว่าเด็กคนนั้นเคยเป็นใคร? มาจากที่ไหน? หรือเคยรู้จักเขาแบบไหน? ก็ตาม โอกาสทางการเรียนรู้ควรมาถึงเมื่อเขาอยากเรียน และที่สำคัญศูนย์การเรียนรู้ยังคงเชื่อว่า การเรียนรู้ไม่ควรถูกจำกัดอยู่เฉพาะการมานั่งเรียนในโรงเรียน แต่ควรมีความหลากหลาย ออกแบบได้ ไม่ต้องมีเงื่อนไขใดมาทำให้โอกาสในการเรียนรู้ถูกพรากไป

เป้าหมายการทำงานในระยะแรกของศูนย์การเรียนรู้สถานบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสังคม คือ ความมุ่งหวังที่จะให้ศูนย์การเรียนรู้เป็นห้องเรียนให้กับน้อง ๆ ที่หลุดออกจากระบบการศึกษา และเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมที่กลับมาอยู่ในชุมชน ให้มีโอกาสได้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาอีกครั้ง โดยอาศัยความร่วมมือของภาคีเครือข่ายในพื้นที่สำหรับการค้นหาและเข้าถึงน้อง ๆ โดยมีเครือข่ายของคณาจารย์ซึ่งกำลังขับเคลื่อนงานในพื้นที่ รวมทั้งการสร้างความร่วมมือกับส่วนราชการในจังหวัดที่มีส่วนสำคัญที่จะทำให้การทำงานของศูนย์การเรียนรู้เดินต่อไปได้ ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุดรธานี บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดอุดรธานี เครือข่ายผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอุดรธานี รวมถึงโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในพื้นที่ที่จะดูแลน้อง ๆ ตั้งแต่ต้นทางก่อนที่จะหลุดออกจากระบบการศึกษา

หลักสูตรเพิ่มโอกาส และการเข้าถึงการเรียนรู้ที่มีความหมาย

ศูนย์การเรียนรู้สถานบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสังคม จัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษาศูนย์การเรียนรู้สถานบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสังคม พ.ศ. 2565 ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 จุดเด่นของหลักสูตรที่ศูนย์การเรียนรู้นำมาใช้ คือ ความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนรู้ระยะเวลาในการศึกษา ตลอดจนการวัดและประเมินผลสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรการศึกษานอกระบบยังเปิดช่องให้มีการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนเพื่อขอสำเร็จการศึกษา ซึ่งช่วยย่นระยะเวลาของการอยู่ในระบบการศึกษาของเด็ก ๆ ให้สั้นลง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสสำเร็จการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ครอบคลุมรายละเอียด ดังนี้

1. หลักสูตรมีการจัดรายวิชาแบบบูรณาการ ที่ตอบโจทย์การเรียนรู้ ความจำเป็น และเตรียมความพร้อมผู้เรียนซึ่งเป็นเยาวชนนอกระบบการศึกษาด้วยทักษะต่าง ๆ เช่น รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ รายวิชาการพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ การพัฒนาสังคม การดำเนินชีวิต และรายวิชาพื้นฐานที่จำเป็นอื่น ๆ

2. หลักสูตรมีการจัดสาระของหลักสูตรออกเป็น 5 สาระ ที่เน้นการบูรณาการรายวิชา โดยใช้การจัดหมวดหมู่สาระเป็นทักษะต่าง ๆ โดยแยกเป็น สาระทักษะการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน สาระการประกอบอาชีพ สาระทักษะการดำเนินชีวิต และสาระการพัฒนาสังคม ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้ในชีวิตจริงของมนุษย์ซึ่งจะต้องเชื่อมโยงร้อยรัดองค์ความรู้เพื่อประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแก้ปัญหาที่ตนเองเผชิญ

จัดการศึกษาให้แก่เยาวชน
ที่ขาดโอกาสทางการศึกษา
เยาวชนนอกระบบการศึกษา
และเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม

ออกแบบการเรียนรู้
กับผู้เรียนที่มีความหลากหลาย
ความพร้อม
ความสนใจ
ศักยภาพ
ข้อจำกัด

การศึกษาทางเลือก
ที่ยืดหยุ่นทุกมิติ

เครือข่ายในพื้นที่

- คณะทำงาน ค้นหา เข้าถึงเยาวชน
- คณาจารย์ มรภ. อุตรดิตถ์
- ชุมชนเจริญธรรม
- เครือข่ายคณะกรรมการ
สงเคราะห์เด็กฯ อุตรดิตถ์
- เครือข่ายแหล่งเรียนรู้

**ความร่วมมือ
กับหน่วยงานในจังหวัด**

- ศรจ. อุตรดิตถ์
- สพป. อุตรดิตถ์ เขต 1
- สถานพินิจฯ อุตรดิตถ์
- บ้านพักเด็กฯ อุตรดิตถ์
- เครือข่ายผู้พิพากษาสมทบ
ในศาลเยาวชนฯ อุตรดิตถ์
- โรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา
- สำนักกิจกรรมกึ่งกักขัง

ขับเคลื่อน

**โรงเรียน
ที่ออกแบบ
การเรียนรู้
เพื่อเด็กทุก**

**ศูนย์การเรียนรู้
สถาบันการเรียนรู้
เพื่อสังคม จังหวัด**

สถานศึกษาตามมาตรา 12 แห่ง
พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2

ยืดหยุ่นในการจัดการเรียนรู้ และเวลา

จัดประเมินผลกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

หลักสูตรการศึกษานอกระบบ

- บูรณาการรายวิชา ตอบโจทย์เรียนรู้
- จัดสาระเสริม 5 ทักษะ
- มาตรฐานการเรียนรู้ไม่มากเกินไป
- รูปแบบการศึกษาหลากหลายยืดหยุ่น
- วัดประเมินผลหลากหลายวิธี
- ระยะเวลาเรียนรู้ยืดหยุ่น

จัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษาศูนย์การเรียนรู้
สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสังคม พ.ศ. 2565
ตามหลักสูตรศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้น

ทำดีด้วย

**การศึกษา
ที่ชุมชนเป็นเจ้าของ**

"เจริญธรรม เจริญดี"

- สร้างพื้นที่ให้เด็กเล่น-เรียนรู้ไปพร้อม
- ใช้ระบบธนาคารหน่วยกิต

โอกาสทางการศึกษา ควรเป็นของเด็กทุกคน

การเรียนรู้ไม่ควรถูกจำกัดให้อยู่แค่ในห้องเรียน
แต่ควรมีความหลากหลาย ออกแบบได้

4
ตารางเวลา
แบบ
เรียนรู้
ทุกคน

ตลอดชีวิต
ผู้ดูแล

2542

หน่วยจัดการเรียนรู้ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่
เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน

ทำหน้าที่เป็น "ร่มสีรุ้ง
(Umbrella school)" จ.พิษณุโลก
ให้แก่ครอบครัวที่จัดการศึกษาด้วยตนเอง

สร้างการเรียนรู้
กับเยาวชนนอกกระบวนการศึกษา
โดยการสนับสนุนของ กสศ.

ออกโดยเร็ว

ฐาน พ.ศ. 2551

เดินหน้าขยาย
ให้มี 2 หลักสูตร

เพิ่มโอกาสการเรียนรู้
• พัฒนาระบบการเรียนรู้
(LISLC D-Learning 3 มิติ)

Design + Distance
= Dropout Zero

• เด็กร Dropout เทียบโอน
ผลการเรียนเดิม

หลักสูตรการศึกษานอกระบบ
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. หลักสูตรมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ไม่มากเกินไปจนเกินไป ซึ่งมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้กว้าง ๆ เพียง 18 มาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งง่ายต่อการออกแบบการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นและครอบคลุมทุกตัวชี้วัด ซึ่งต่างตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีมากถึง 2,056 ตัวชี้วัด

4. หลักสูตรสามารถออกแบบวิธีการจัดการศึกษาได้หลากหลายและยืดหยุ่น เช่น สามารถใช้การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นสื่อหลักบนระบบ LISLC D-Learning การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project Based Learning) การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ การเรียนรู้แบบผสมวิธี ตามความพร้อม และศักยภาพ ซึ่งช่วยให้เด็ก ๆ สามารถเข้าถึงโอกาสในการเรียนรู้ โดยไม่จำเป็นต้องนับเวลาเรียน แต่สามารถเรียนรู้ได้ตามโปรแกรมที่ศูนย์การเรียนรู้ร่วมกันออกแบบ

5. หลักสูตรมีรูปแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลายและยืดหยุ่น ด้วยการวัดและประเมินผลตามรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น กรณีที่นักเรียนเรียนผ่านระบบ LISLC D-Learning ใช้การประเมินผลตามที่ระบบกำหนด การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project Based Learning) ใช้การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จากการทำโครงการ รวมทั้งการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ควบคู่กันไป เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความพร้อม ความถนัด และศักยภาพ

6. หลักสูตรมีการออกแบบระยะเวลาการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นสำหรับผู้เรียนซึ่งมีความแตกต่างกัน โดยการออกแบบให้ใช้ระยะเวลาการเรียนรู้สั้นลง โดยนักเรียนอาจสำเร็จการศึกษาได้เมื่อนักเรียนของศูนย์การเรียนรู้ภายใน 1-4 ภาคการศึกษา ด้วยการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ซึ่งใช้ระยะเวลาน้อยกว่าการศึกษาในระบบกว่าครึ่งหนึ่ง ซึ่งช่วยให้นักเรียนขยับไปใกล้ความฝันได้เร็วขึ้น ขณะเดียวกันยังมีระบบธนาคารหน่วยกิตภายใต้โครงการสัมฤทธิ์บัตรเพื่อให้ผู้เรียนได้สะสมการเรียนรู้เพื่อขอสำเร็จการศึกษา

นอกจากนี้ศูนย์การเรียนรู้สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสังคมยังมีส่วนที่กำลังขับเคลื่อนอยู่ คือ งานการศึกษาที่ชุมชนเป็นเจ้าของ เพื่อสร้างการเรียนรู้จากฐานทุนชุมชน ให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการเป็นเจ้าของการเรียนรู้ โดยชุมชนแรกที่เริ่มชวนกันทำงาน คือ ชุมชนเจริญธรรม ภายใต้โครงการ “เจริญธรรมเจริญดี” โดยคาดว่า จะมีการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ให้กับเด็ก ๆ ให้มีทั้งพื้นที่เล่นและพื้นที่เรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน เพื่อสร้างเกราะป้องกันปัญหาเยาวชนเสพติดซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของชุมชน โดยจะใช้ระบบธนาคารหน่วยกิตให้เด็ก ๆ ในชุมชนได้สะสมการเรียนรู้และถอนมาใช้เมื่อต้องการสำเร็จการศึกษา

กลไกการทำงานของ ศูนย์การเรียนรู้เพื่ออุดรรอยรั้ว การศึกษา

บทเรียนที่ได้จากการทำงานกับน้อง ๆ เยาวชนนอกระบบการศึกษา นอกจากจะช่วยให้ศูนย์การเรียนรู้ได้หันกลับมาทบทวนการทำงานที่ผ่านมาว่า โจทย์ที่ศูนย์การเรียนรู้ตั้งเป้าหมายไว้ชัดเจนหรือไม่ และครอบคลุมมิติของความต้องการจริง ๆ ของน้อง เยาวชนนอกระบบการศึกษาทุกคนหรือยัง ซึ่งบทเรียนต่าง ๆ ทำให้ศูนย์การเรียนรู้กำลังขยับเพื่อขยายหลักสูตรของศูนย์การเรียนรู้ให้สามารถเปิดสอนทั้งหลักสูตรศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ เนื่องจากว่าน้อง ๆ ในศูนย์ที่เคย Dropout มาก่อน ยังอยากต่อยอดการเรียนรู้ที่ทิ้งไว้กลางทาง เพื่อเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย เนื่องจากน้อง ๆ ส่วนหนึ่งเคยเรียนในโรงเรียนมาแล้ว 1-2 ปี ก็อยากเทียบโอนผลการเรียนที่เคยเรียนแล้วมาที่ศูนย์เพื่อขอสำเร็จการศึกษาที่อาจทำได้รวดเร็วขึ้น ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวคิดของศูนย์การเรียนรู้มาตั้งแต่ต้นที่ว่า “ทุกการเรียนรู้จะถูกรับเข้าสู่หลักสูตรของศูนย์การเรียนรู้”

นอกจากนี้ ศูนย์การเรียนรู้ก็พยายามพัฒนาระบบการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (LISLC D-Learning) เพื่อเพิ่มการเข้าถึงโอกาสการเรียนรู้ให้กับน้อง ๆ ที่อยากกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาอีกครั้ง แต่ยังไม่พร้อมกลับเข้าสู่ห้องเรียนแบบเดิม ซึ่งขณะนี้ศูนย์การเรียนรู้มีระบบที่พร้อมใช้งาน และมีความพยายามในการค้นหาน้อง ๆ นอกระบบการศึกษาให้สามารถเข้าศึกษาที่ศูนย์การเรียนรู้ผ่านระบบที่ศูนย์การเรียนรู้พัฒนาขึ้น โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายเพื่อให้ น้อง ๆ มีช่องทางในการกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาได้อีกครั้ง

สร้างทักษะ ค้นพบคุณค่าในตัวตน

ลดปัญหา ว่างนเด็กออกนอกระบบซ้ำเดิม

“มีเด็กคนหนึ่งที่เราเจอแล้วเป็น**แรงบันดาลใจให้เราทำศูนย์การเรียนรู้** ขึ้นมา คือ วันหนึ่งผมตรวจปัสสาวะเด็ก ด้วยความกลัวเด็กจึงกระโดดออกจากอาคารเรียนชั้นสองหนีเข้าป่ากล้วย แล้วเขาไปบอกใครต่อใครว่าจะเอาเม็ดมาฟันครูด็ก เพราะว่าเราพาเขามาตรวจปัสสาวะ แต่สุดท้ายเด็กก็ไม่ได้อาเจียน แต่ไม่นานเขาก็ถูกจับในคดียาเสพติด พอออกมาเขาก็มาหาผม มาขอเข้าเรียน ผมเลยไปหารือกับผู้อำนวยการคนเก่า ว่าเด็กมาขอเข้าเรียน แต่ด้วยเงื่อนไขปัจจัยหลายอย่าง ทำยที่สุดเด็กก็ไม่ได้มีโอกาสในการกลับเข้าเรียน หลังจากเวลาผ่านไปแค่เดือนเดียว เขาก็โดนจับอีก”

คำบอกเล่าผ่านแววตาที่มุ่งมั่นของ**ครูตึก นายชวัลลภ บุตรทอง** ผู้มีปณิธานต่อการทำงานเพื่อช่วยเหลือเด็กทุกกลุ่ม จึงเดินทางกลับบ้านเกิดด้วยความหวังของครูรุ่นใหม่ ที่ไม่อยากทิ้งเด็กคนใดไว้ข้างหลัง

จากความมุ่งมั่นในวันนั้นผลักดันให้เขายื่นข้อเสนอ**โครงการจัดการเรียนรู้นอกระบบเพื่อพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นและการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชน**ในกระบวนการยุติธรรม ภายใต้**ศูนย์การเรียนรู้สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสังคม กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)** เพื่อเพิ่มโอกาสให้เยาวชนนอกระบบการศึกษาได้มีโอกาสหวนกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม

จากเหตุการณ์คำบอกเล่าของครูตึกเป็นภาพสะท้อนหนึ่งของปัญหาเยาวชนนอกระบบการศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งยังคงเป็นปัญหาใหญ่ที่คนในจังหวัดให้ความสนใจ ข้อมูลจาก iSEE ระบุว่า ในปี พ.ศ. 2564 จังหวัดอุดรดิตถ์มีจำนวนประชากรวัยเรียนจำนวน 40,792 คน ในจำนวนนั้นเป็นเยาวชนนอกระบบการศึกษาที่มีอายุระหว่าง 12-17 ปี ราว 9,069 คน หรือประมาณ 1 ใน 4 ของเยาวชนทั้งหมด ขณะเดียวกันเด็กนอกระบบการศึกษาที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมเมื่อกระบวนการยุติธรรมยุติลงแล้ว กลับพบว่าเยาวชนกลุ่มนี้ไม่สามารถกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาได้ อีกทั้งไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม ส่งผลให้พวกเขาหันไปกระทำผิดซ้ำวนเวียนอยู่ในวังวนที่บอบซ้ำและสิ้นหวัง

ครูตึก อธิบายภาพศูนย์การเรียนรู้สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสังคมตั้งอยู่ที่บ้านป่าขุ่น ตำบลลุงตะเภา อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นศูนย์การเรียนรู้ ที่มีพื้นที่เพียง 4 ตารางวา เป้าหมายของการจัดตั้งศูนย์แห่งนี้คือ **ทำหน้าที่เป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาให้เด็กนอกระบบได้กลับเข้าสู่โลกของการเรียนรู้และมีโอกาสสานต่อความฝันของตนเองให้เป็นจริง** โดยที่ผ่านมามีโอกาสสานต่อความฝันของเยาวชนนอกระบบการศึกษาในพื้นที่อุดรดิตถ์ นอกจากจะมีตัวเลขของเด็กนอกระบบที่สูงแล้ว เด็กนอกระบบที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมที่กลับมาใช้ชีวิตในสังคมต่างมีปัญหาขาดความมั่นใจ ถูกลดทอนคุณค่าในตัวเอง และไม่ได้รับการยอมรับจากชุมชน การทำโครงการฯ นี้จึงมุ่งหวังสร้างกระบวนการที่ช่วยให้เด็กเหล่านี้เห็นคุณค่าในตัวเอง

สำหรับการดำเนินโครงการฯ ศูนย์การเรียนรู้สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสังคม มีการทำงานในพื้นที่ 3 ตำบล 1 พื้นที่พิเศษ ได้แก่ ตำบลท่าอิฐ ตำบลป่าเซ่า และตำบลลุงตะเภา และพื้นที่พิเศษคือ **สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุดรดิตถ์** ซึ่งเป็นกลุ่มเด็กที่อยู่ในมาตรา 86 หรือต้องเข้ามาตรวจพิเศษหรือเด็กที่ออกมาจากสถานพินิจฯ และต้องการศึกษาต่อ

“สาเหตุที่เลือกดำเนินการใน 3 พื้นที่นี้ เนื่องจากเงื่อนไขและบริบทที่เป็นปัจจัย 3 ข้อ คือ **หนึ่ง เป็นคนในพื้นที่** รู้จักและเข้าใจบริบททั้งสามพื้นที่นี้ว่าน่าสนใจอย่างไร และยังรู้จักคนทำงานในพื้นที่ **สอง มีข้อมูลของเยาวชนนอกระบบบางส่วน** เนื่องจากได้มาบรรจู้รราชการที่อุดรดิตถ์ตั้งแต่ปี 2559 ทำให้มีข้อมูลของโรงเรียน รวมถึงข้อมูลจากภาคีเครือข่ายที่เป็นครู และหน่วยงานในพื้นที่อื่นๆ **สาม มีเครือข่ายคนทำงานทั้งเก่าและใหม่**ที่ช่วยกัน ที่สำคัญพื้นที่ทั้ง 3 แห่งนี้ ยังเป็นพื้นที่เชื่อมโยงกันทำให้เห็นกลไกการเคลื่อนย้ายของเด็ก”

ครูตึก ชวัลลภ บุตรทอง

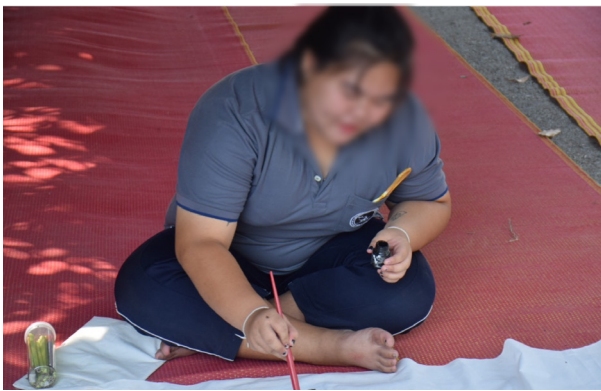

เจาะให้ลึกถึง

“สภาพปัญหาแต่ละชุมชน”

เหตุผลของการเลือกพื้นที่ดำเนินงาน ศูนย์การเรียนรู้สถาบัน การเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสังคมไม่ได้มองแค่ความเป็นไปได้ในการ ขับเคลื่อนงานเท่านั้น แต่ในแต่ละพื้นที่เป้าหมายยังมีความน่าสนใจ และมีความทับซ้อนของปัญหาที่รอวันได้รับการเยียวยาแก้ไข

ครูตึก เล่าว่า ในตำบลท่าอิฐ เริ่มจากชุมชนเมืองอย่าง “ชุมชนเจริญธรรม” เป็นชุมชนที่ค่อนข้างแออัด มีพื้นที่โดยรอบ กว่า 1 ตารางกิโลเมตร แต่มีครอบครัวอาศัยอยู่มากกว่า 300 ครัวเรือน ส่วนใหญ่มีปัญหาความยากจน บางครอบครัวมีปัญหาความรุนแรง ในเด็ก และที่สำคัญคือ ปัญหายาเสพติดที่มีมายาวนานกว่า 20 ปี เด็กในชุมชนนี้ส่วนใหญ่เข้าเรียนที่โรงเรียนสวนหลวงสาธิต สปจ.อุดรดิตถ์ เมื่อเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 บางส่วนจะเริ่ม เป็นเด็กกลุ่มเสี่ยง และเริ่มหลุดออกนอกระบบการศึกษา เรียกว่า เป็นชุมชนที่เผชิญกับปัญหาเสพติดเรื้อรัง และน่าจะเป็นชุมชน ยาเสพติดที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดอุดรดิตถ์ทั้งที่อยู่ใกล้เขตเมือง

ส่วนชุมชนตลาดท่าเสาและชุมชนท่าอิฐล่างเป็นพื้นที่ กิ่งเกษตรกรรม ปัญหาที่พบส่วนใหญ่เป็นเรื่องความยากจน สาเหตุ ที่เด็กหลุดออกนอกระบบการศึกษามาจาก หนึ่งครอบครัวยากจน และไม่มีญาติ สองมีปัญหาเฉพาะราย และสามคือ เด็กหลุดออก นอกระบบแล้วกลับไปเรียนต่อไม่ได้ เพราะการกลับเข้าโรงเรียนเดิม เป็นเรื่องยาก

พื้นที่ตำบลป่าเช่า เป็นพื้นที่รอยต่อระหว่างเมือง ครอบคลุม เยาวชนจากบ้านบุงวังจั่ว บ้านใหม่บุงวังจั่ว บ้านหมอนไม้ และ บ้านเกาะไทย ซึ่งเป็นชุมชนยาเสพติดที่ค่อนข้างใหญ่อีกชุมชนหนึ่ง ที่ผ่านมา แม้เด็กและเยาวชนในพื้นที่บางส่วนจะสามารถจบการ ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนขยายโอกาส แต่เพียง ไม่นานพวกเขาก็หวนกลับเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และคดีเหล่านั้น หนีไม่พ้นเรื่องยาเสพติด สะท้อนให้เห็นว่า การทำงานกับเด็กใน กระบวนการยุติธรรมนั้นต้องใช้ความประณีต มองให้เห็น ความเชื่อมโยงหลายมิติ การติตรา การไม่ได้รับโอกาสจากสังคม โดยเฉพาะโอกาสทางการศึกษาจะทำให้พวกเขาให้กลับไปสู่วงจรเดิมๆ เป็นรอบที่สอง รอบที่สาม อย่างไรก็ตามการให้โอกาสเด็กกลับเข้าเรียน

เพียงอย่างเดียว ก็ไม่อาจเป็นหลักประกันได้ 100 เปอร์เซ็นต์ว่า เขาจะไม่กลับไปสู่เส้นทางเดิมอีก การทำงานร่วมกับครอบครัว ชุมชน ภาครัฐเครือข่าย รวมไปถึงกระบวนการทำให้เด็กเห็นคุณค่าตนเอง จึงเป็นสิ่งสำคัญ

“ในพื้นที่ป่าเช่ายังมีเด็กนอกระบบการศึกษาอีกหลายกลุ่ม มีเด็ก พิจารสองคน คนแรกประสบอุบัติเหตุมอเตอร์ไซด์ คนที่สองแขนขวา ขาดจากการใช้เครื่องปลอกมะพร้าว ซึ่งเด็กไปโรงเรียนไม่ได้เพราะ ใช้แขนขวาเขียนหนังสือไม่ได้ โรงเรียนก็ไม่มีวิธีการที่ยืดหยุ่น มากพอในการจัดการ ทำให้เด็กมีปมด้อย นอกจากนี้ยังมีกลุ่มเด็ก ไร้ครอบครัว เช่น เด็กถูกจับในคดีลักทรัพย์ พันกระบวนการ ยุติธรรมออกมาไม่มีครอบครัวเป็นที่พึ่งพิง เด็กก็ต้องไปอยู่วัด เป็นปัญหาที่ซับซ้อนมากซึ่งตอนนี้เด็กไม่ได้อยู่ที่วัดแล้ว ไม่มา ร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ๆ ที่ศูนย์ สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่า ความพยายาม ที่จะทำให้เด็กคนหนึ่งก้าวเดินต่อไปได้อีกครั้ง อาจไม่ใช่โอกาส ทางการศึกษาอย่างเดียว แต่กลไกของครอบครัว หรือแม้กระทั่ง ชุมชนเอง ก็มีความสำคัญในการประคับประคองไม่ให้เด็กกลุ่มนี้ ต้องก้าวพลาดเป็นครั้งที่ 2 ครั้งที่ 3”

สำหรับพื้นที่สุดท้าย คือ ตำบลลุ่งตะเภา เป็นพื้นที่ที่แยกออกไป ค่อนข้างไกลจากตัวเมืองราว 10-20 กิโลเมตร เด็กในพื้นที่นี้มีปัญหา เรื่องความยากจน เด็กกลุ่มเปราะบางที่ปฏิเสธระบบโรงเรียน และเด็กแก๊ง ที่ชอบแสดงออกถึงความรุนแรง เช่น การโพสต์ภาพ ปืนหรือมีด ชอบแว่นรถมอเตอร์ไซด์ซึ่งบนท้องถนนเวลากลางคืน

ครูตึก เล่าว่า กลุ่มเด็กแก๊งมีความน่าสนใจตรงที่เด็ก ๆ เขามี เครือข่ายเพื่อน ๆ ที่เป็นเด็กนอกระบบการศึกษาเช่นเดียวกัน วิถีชีวิตของน้อง ๆ กลุ่มนี้เหมือนอยู่บนโลกคู่ขนาน ภาพภายนอก ที่เราเห็นอาจทำให้เราตัดสินพวกเขา แต่หากรู้จักน้องกลุ่มนี้จริง ๆ แล้วเขาก็มีชีวิตเหมือนกับเรา เป็นเด็กที่มีความฝัน อยากเรียนรู้ มีเสียงหัวเราะ และฝันถึงอนาคตที่อยากทำ อยากเป็น แต่สิ่งที่ น้อง ๆ กลุ่มนี้ยังขาด คือ พื้นที่ปลอดภัยให้เขาได้แสดงความสามารถ

ดึง “พลังเครือข่าย ค้นหากลุ่มเป้าหมาย”

ศูนย์การเรียนรู้สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสังคม วางแผน การดำเนินงานไว้ 3 ระยะ คือ 1.การค้นหาเยาวชนนอกระบบการ ศึกษา 2.สร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง และ 3.สร้างพื้นที่การเรียนรู้

สำหรับ การค้นหาเยาวชนนอกระบบการศึกษา เริ่มแรกเรามี ข้อมูลแต่ยังไม่เจอ แต่สุดท้ายเราหาเด็กนอกระบบการศึกษา เจอด้วยเครือข่าย ซึ่งมีทั้งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดอุดรดิตถ์ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดอุดรดิตถ์ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดอุดรดิตถ์ บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดอุดรดิตถ์ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษาในพื้นที่ เครือข่ายผู้ประกอบการ และอาสาสมัคร เราใช้เครือข่ายที่มีพลังเหล่านี้ในการค้นหาเด็ก

และพากลับเข้ามาสู่ระบบการศึกษาได้สำเร็จ สิ่งนี้เป็นเรื่องสำคัญ ปัญหาของโรงเรียนในระบบที่ไม่สามารถดึงเด็กไว้ได้และต้องหลุดออกนอกระบบการศึกษา คือ โรงเรียนไม่มีเครือข่าย และที่สำคัญยิ่งกว่านั้นคือ การรักษาเครือข่ายไว้

“การเข้าถึงเด็กเป็นเรื่องยาก หลายคนอยู่ในวงจรรยาเสฟติด ยากจน ถูกทิ้ง ไร้บ้าน” นางสาวเจสวิ วังสิน หรือครูเจน สารวัตร กำนันตำบลคู้งตะเกา กล่าวเสริม และเล่าถึงประสบการณ์การค้นหาเด็กนอกระบบการศึกษาว่า มีน้องที่เข้ามาอยู่ในโครงการรวม 9 คน ซึ่งกว่าจะดึงเด็กแต่ละคนมาได้ค่อนข้างยาก ต้องเข้าหาผู้ปกครอง เพื่อให้เขายอมรับ เพราะผู้ปกครองกลัวว่าเด็กจะไปเจอเพื่อนไม่ดี หรือไปเที่ยวเล่น ซึ่งเด็กนอกระบบจะมีหลายกลุ่ม ทั้งครอบครัวยากจน เด็กแว่น กลุ่มเด็กติดยา หรือกลุ่มที่ต้องใช้แรงงาน ตอนแรกคุยกันว่าจะลงชวนกลุ่มเด็กยากจนมาก่อน เพราะว่าเข้าถึงง่าย และมีโอกาสที่เด็กจะเรียนจบ **กลุ่มที่สองเป็นเด็กแว่น** เด็กกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเรื่องเงิน ผู้ปกครองสนับสนุน แต่ต่อต้านไม่ยอมเรียน ส่วน**กลุ่มที่สามคือ กลุ่มติดยา หรือเดินยาเสฟติด**

“หลังจากดึงเด็กเข้ามาเรียน พบว่า กลุ่มเด็กแว่น หรือเด็กที่มีครอบครัวพร้อมสนับสนุน จะดูแลยากมาก เวลาเตือนอะไร พ่อแม่เขาจะต่อต้านว่าลูกเขาไม่ได้มีพฤติกรรมที่ไม่ดี แต่กระบวนการของสำนักกิจกรรมกึ่งก้านไบช่วยเข้าไปหลอมพฤติกรรมให้เด็กเห็นตัวตนของตัวเองมากขึ้น ในส่วนของกลุ่มเด็กเดินยา เราจะพยายามพูดคุยให้เขาไว้ใจ เราจะไม่เข้าไปบอกว่าไม่ให้เขาทำ เพราะเป็นสิ่งที่เกินอำนาจการควบคุมของเรา แต่เราจะบอกเขาว่าถ้าคิดจะเกรต้องเอาเอาตัวให้รอด พยายามทำให้เขารู้สึกว่าเรามาเพื่อช่วยเขา **ไม่ใช่มาจับผิด** ในส่วนของเด็กยากจน เช่นในพื้นที่คู้งตะเกา ถือเป็นความโชคดีมาก เพราะมีเด็กอยากเรียนเยอะ แต่ครอบครัวไม่มีแรงสนับสนุน ต้องช่วยพ่อแม่ทำงาน เมื่อเขาผ่านกระบวนการ ทำให้เขาเห็นคุณค่าของตัวเองมากขึ้น และสามารถดึงมาเป็นเครือข่ายมาเป็นแกนนำทำกิจกรรม”

ใช้ “ผู้มีประสบการณ์” พาเด็กค้นหาคุณค่าในตัวตน

การดำเนินงานในระยะที่ 2 ถือเป็นระยะที่สำคัญ คือ **การสร้าง การเห็นคุณค่าในตนเอง** กระบวนการนี้ศูนย์การเรียนสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสังคมเลือกได้รับความร่วมมือจากสำนักกิจกรรมกึ่งก้านไบ ที่มีประสบการณ์การทำงานเรื่องกระบวนการมากกว่า 15 ปี

นายทองแสง ไชยแก้ว สำนักกิจกรรมกึ่งก้านไบ เล่าว่า ทีมกึ่งก้านไบสัมผัสกับเด็กทั้งในและนอกระบบอยู่ตลอดเวลา เพราะทำกิจกรรมสร้างสรรค์ทั้งในชุมชนและพื้นที่โรงเรียน เด็กนอกระบบที่เจอจะมีปัญหาต่าง ๆ แต่ว่าชุดประสบการณ์ของเราตลอด 15 ปี เราไม่เคยพัฒนาระบบกลไกความช่วยเหลือเด็กกลุ่มนี้ให้ไปถึงตลอดรอดฝั่ง สิ่งที่ทำมาตลอด คือ การติดทักษะที่จะทำให้เขาสามารถเผชิญกับโลกความจริง หลายคนก็รอดไปต่อได้ในทางของเขา หลายคนก็ไปไม่รอด แต่ว่าสิ่งนี้อยู่ในโจทย์การทำงานขององค์กร มาโดยตลอด

“สาเหตุที่ตัดสินใจมาร่วมทำงานกับครูดีก หนึ่งในคือ เรา**รู้สึกดีใจ** ที่มีคนลุกขึ้นมาทำเรื่องนี้อย่างจริงจัง และสองคือ **เรามีประสบการณ์** ร่วม เพราะคนที่กึ่งก้านไบกว่าครึ่ง รวมถึงผมด้วยเป็นเด็กนอกระบบการศึกษา ผมโตมากับครอบครัวที่อยู่ในชุมชนที่มียาเสฟติด มีการใช้ความรุนแรงในเด็ก เราไม่มีบ้านที่อบอุ่นให้อยู่ ไม่มีครูที่เข้าใจ ไม่มีพื้นที่ตรงไหนที่จะปลอดภัยสำหรับเราเลย แต่สุดท้ายเราค้นพบว่า **ชีวิตมีทางเลือกที่หลากหลายมากกว่านั้น ทำให้ความหมายของชีวิตเกิดขึ้น**”

ดังนั้น กระบวนการเรียนรู้ที่กึ่งก้านไบกำลังทำอยู่ คือ การทำให้มนุษย์คนหนึ่งค้นเจอว่า เขากำลังจะมีชีวิตไปเพื่ออะไร ทำอย่างไรเราจึงจะสร้างความสัมพันธ์ในมนุษย์คนหนึ่งให้เกิดขึ้นได้ แน่แน่นอนว่า สิ่งที่เขาเผชิญอยู่ตรงหน้า คือ ครอบครัวแตกแยก ปัญหาในโรงเรียน แต่ว่าสุดท้ายแล้วทำอย่างไรให้เขามีความสัมพันธ์ที่ดีกับตัวเอง ในขณะที่ความสัมพันธ์รอบตัวแตกสลายไปแล้ว ทำยังไงให้เขากลับมารักตัวเอง ให้รู้สึกว่ามีชีวิตที่เขามีคุณค่า ทรัพย์สินสมบัติสุดท้าย และเป็นทรัพย์สินสมบัติที่มีค่ามากที่สุดที่เขาควรหล่อเลี้ยง

ให้เติบโต เมื่อไหร่ก็ตามที่เราคืนคุณค่าหรือเห็นว่าตัวเองคือสมบัติ
ชิ้นสำคัญ เมื่อนั้นพฤติกรรมเสี่ยงจะหายไป สิ่งนี้เป็นข้อค้นพบจาก
ประสบการณ์การทำงานของพวกเขา”

ในการออกแบบกระบวนการกิจกรรม นายทองแสง บอกว่า
พวกเขาไม่ได้พุ่งเป้าไปที่เบื้องหลังความเป็นมาของเด็กแต่ละคน
แต่มุ่งให้ความสำคัญต่อการสร้างการเรียนรู้ที่จะช่วยให้เด็กดึง
คุณค่าของตัวเองกลับมา และสานฝันที่มีอยู่ให้เป็นจริงได้

ตอนออกแบบกระบวนการ สิ่งที่เราสงสัยคือ ความเป็นเด็ก
เขากระหายการเรียนรู้แบบไหน กำลังสนใจเรื่องอะไรอยู่ เราก็กเลย
ทำกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เขากลับมาสำรวจความคิด ความฝัน
ของตัวเอง ให้เขาตรวจสอบว่าจริง ๆ แล้ว ช่างในลึก ๆ เขามี
ความสัมพันธ์อะไรกับตัวเองอยู่ มีความหมายอะไรซ่อนอยู่ข้างในบ้าง
แล้วค่อย ๆ ต่อจิ๊กซอว์จากตัวเองไปสู่คนรอบตัว เดิมโจทย์ที่ทำทนาย
เข้าไปในกระบวนการ เมื่อเขาผ่านอุปสรรค ผ่านความท้าทายใน
โจทย์ของการเรียนรู้ได้ เราจะเห็นว่า ตัวเองก้าวข้ามสถานการณ์
นั้นมาได้อย่างไร

“ยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรม เช่น มีกิจกรรมที่นำเชือกเส้น
หนึ่งมาซึ่งไว้ แล้วเด็กทุกคนก้าวข้ามเชือกเส้นนี้ เริ่มแรกเด็กก็
ไม่กล้า ไม่มีใครข้าม ก็จะเดินถอยออกไป เพราะเขาไม่เชื่อว่าจะทำได้
แล้วก็หนีด้วย ซึ่งก็เป็นภาวะเดียวกับชีวิตจริง ที่เขาไม่เชื่อว่าตัวเอง
ทำได้ แต่เราไม่เชื่อแบบนั้น เราเชื่อว่าเขาทำได้ แล้วเราก็กเข้าไป
อยู่ร่วมในการก้าวข้ามกับเขา สุดท้ายเขาก็ข้ามมาได้ สะท้อนให้เห็น
ว่า ต้องมีคนเชื่อใจและไว้ใจในตัวเขา เช่นเดียวกับที่ครูดีและภาคี
ทำไว้ คือ การไว้เนื้อเชื่อใจในตัวพวกเขา ถ้ากระบวนการเรียนรู้ที่เรา
ทำกันอยู่ หรือนิเวศที่เราสร้างอยู่เป็นสะพานเชื่อมไปช่วยหล่อเลี้ยง
ให้เขาเกิดความรู้สึก รัก รู้สึกหวังใยตัวเองและผู้อื่นได้ ผมคิดว่า
ไม่ว่าเขาจะอยู่ในสถานการณ์แบบไหน เขาจะงอกงามได้
ด้วยตัวเอง”

ใช้พื้นที่เป็นฐาน : ขยาย – สร้าง “พื้นที่เรียนรู้”

“เมื่อเด็กค้นพบศักยภาพตนเองแล้ว ต้องใช้ศักยภาพนั้น”
ครูดี กล่าวและเล่าว่า การดำเนินงานระยะที่ 3 คือ การสร้างพื้นที่
การเรียนรู้ โดยการผลักดันให้เด็ก ๆ ก้าวสู่การเป็นแกนนำทำงานร่วม
กับภาคีเครือข่ายในการพัฒนาชุมชน ซึ่งเราใช้ “ชุมชนเจริญธรรม”
ที่มีปัญหาเรื่องยาเสพติดเป็นพื้นที่นำร่อง และให้เด็กในโครงการ
ซึ่งอยู่ในชุมชนอยู่เป็นพลังขับเคลื่อนสร้างพื้นที่การเรียนรู้

“เราจัดกิจกรรมตั้งต้น คือ เจริญธรรมเจริญดี พาเด็กมาทำ
กิจกรรมเพื่อให้ชุมชนรู้ว่า เรามาทำอะไร ล่าสุดที่ ๆ ในศูนย์ชวน
น้อง ๆ ทำแผนที่ชุมชน สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ เปลี่ยนพื้นที่
40-50 ตารางเมตรในชุมชนให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ที่ปลอดภัย
ผลักดันเด็กจากที่เป็นผู้รับให้กลายเป็นผู้นำในการทำกิจกรรม
ได้ทำงานร่วมกับคนอื่น ซึ่งเป็นประโยชน์มาก เพราะทำให้เขา

ค้นพบศักยภาพของตนเอง ส่วนเด็ก ๆ ในพื้นที่ที่มาร่วมกิจกรรม
ก็ได้รับประโยชน์ ได้มีพื้นที่การเรียนรู้ ขณะที่ชุมชนก็ได้รับ
การพัฒนา”

“ชาวบ้านในชุมชนเจริญธรรมและผู้ปกครองชอบและเห็นดีด้วย
ผู้ปกครองที่มาร่วมกิจกรรมก็ยอมรับว่าดี เพราะเด็ก ๆ ได้มาเรียนรู้
และทำกิจกรรมกับชุมชน เด็กตัวเล็กตัวน้อยมาร่วมกิจกรรมได้หมด
ซึ่งเราจะเน้นการสร้างจิตสำนึก เช่น ทำกิจกรรมให้เด็กเก็บขยะ
แล้วก็สอนว่าการเสียสละ การทำงานมีคุณค่า ผู้ใหญ่ชม เด็กก็ชอบ”

สร้างคุณค่า สานฝัน เด็กนอกระบบการศึกษา

พลังความร่วมมือของศูนย์การเรียนรู้สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิต
เพื่อสังคมและภาคีเครือข่ายในการดำเนินโครงการอย่างเข้มแข็ง
ได้ช่วยเติมเต็มให้เยาวชนนอกระบบการศึกษาที่เคยขาดโอกาส
ทางการเรียนรู้ ขาดความฝัน ได้กลับมามีแววตาที่สดใสอีกครั้ง

น้องกันธ (นามสมมติ) เล่าว่า ตั้งใจมาเรียนที่นี่เพราะได้ข่าว
จากญาติผู้ใหญ่ว่า ครูดีกำลังหานักเรียน พอได้อ่านข้อมูลบางส่วน
จากใบสมัครก็รู้สึกสนใจ เพราะอย่างน้อยคนที่สนใจเด็กนอกระบบ
การศึกษาที่ออกกลางคัน เท่าที่ได้เข้ามาพบว่า เด็กหลายคนมีปัญหา
แตกต่างกัน ส่วนใหญ่ก็จะเกเรบ้าง ไม่มีทุนทรัพย์บ้าง หรือว่าเข้าสู่
กระบวนการกระทรวงยุติธรรมบ้าง แต่ทุกคนมีใจเป็นหนึ่งเดียวกัน
คือ อยากเรียนต่อให้ได้วุฒิมัธยมศึกษา หรือสานต่อตามความฝัน
ที่ตัวเองหวังไว้ในอนาคต

“เด็กทุกคนในวันแรกดูสิ้นหวังมาก ดูว่างเปล่า ไม่มีอะไรใน
หัวเลย แต่ทุกวันนี้บางคนดูสดใสขึ้นหรือมีภาพในอนาคต บางคน
อยากเรียนจบได้วุฒิม.3 บางคนก็อยากได้วุฒิม.6 เริ่มตั้งเป้าหมายชีวิต
ของตัวเองมากขึ้น จากเมื่อก่อนไม่เคยคิดเลยว่า อยากเรียนคณะนี้
หรือสนใจด้านนี้ หรืออยากจะไปทำงาน ส่วนบางคนอาจจะลืม
ความฝันตัวเองไปแล้ว แต่พอได้มาเจอกับครูดี ได้เจอกับครู
หลายท่านที่เป็น “นักให้กำลังใจที่ดี” ได้มาอยู่ในสังคมแบบนี้ รู้สึก

ว่ายังมีผู้ใหญ่บางส่วนที่ยังรักเขาอยู่ ไม่มีครอบครัวไม่เป็นไร แต่ยังมีผู้ใหญ่กลุ่มนี้เป็นครอบครัวให้เราได้ ความจริงแล้วพวกเราไม่ได้ไม่เชื่อมั่นในตัวเอง เพียงแต่เราอาจจะต้องพึ่งพาอะไรบางอย่างที่มากกว่าเด็กคนอื่น หรือต้องการพลังบวกมากกว่า”

“ผมฝันว่าอยากเรียนอักษรศาสตร์” น้องต้นข้าว (นามสมมติ) เล่าเสริมและบอกว่า มาเข้าโครงการนี้เพราะว่า อยากเรียนต่อที่ผ่านๆมาไม่ใช่ว่าไม่อยากเรียน แต่ต้องออกจากระบบการศึกษา เพราะโรงเรียนให้ออก ตอนนั้นต้องอยู่บ้านคนเดียว ไม่ได้เรียน ไม่ได้ทำงาน ทำให้มีภาวะซึมเศร้า พอตอนนี้ได้กลับมาเรียน พ่อแม่ก็ดีใจ ต้องขอบคุณ กสศ. ผมรู้สึกตื่นเต้นมากที่ได้กลับมาเรียน ได้โอกาส ได้สานต่อความฝัน ได้เจอสังคมที่ดี เจอพี่เลี้ยงที่มีกรอบความคิดดี ๆ ได้ฟังความคิดเห็นของคนที่หลากหลาย ทำให้ได้ประสบการณ์หลายอย่าง

ขณะที่ น้องบ๊ิก (นามสมมติ) เล่าว่า ก่อนหน้านี้ต้องออกจากระบบการศึกษา เพราะโรงเรียนคิดว่าผมเป็นเด็กนักเรียนในกลุ่มที่มีปัญหา ผมอยู่กับตายาย ต้องช่วยงานบ้านทุกอย่าง บางครั้งไม่ได้ส่งงาน ครูก็จะคิดว่าเป็นแบบเดียวกับกลุ่มเด็กเกเร บางทีก็โดนด่าว่าหน้าเสาะง และถูกให้ออก ตอนนี้มีโอกาสได้มาเข้าร่วมโครงการมาเรียนกับครูตึก ตั้งใจว่าจะเรียนให้จบวุฒิม. 6 แล้วก็อยากเรียนต่อ ปวส. เพราะอยากเป็นช่างไฟ ชอบคุณครูตึกที่ให้โอกาสทุกวันนี่ผมไม่ได้มองว่าครูตึกเป็นครู แต่เป็นพ่อของผมคนหนึ่ง

ด้าน น้องตูน (นามสมมติ) เล่าว่า มีปัญหาถูกส่งสู่เข้ากระบวนการยุติธรรม ตอนนั้นกำลังจะจบ ม.3 แล้ว อีกแค่เดือนเดียว แต่เกิดปัญหาคือเพื่อนในกลุ่มไปขโมยเงินในท้องรูดการ แต่ตอนนั้นเรายู่ห้องสมุด พอครูตึกก็คิดว่าเป็นเรา ก็เลยโดนไล่ออก และโดนแจ้งความถูกส่งไปอยู่ในเรือนจำเกือบ 3 เดือน พอออกมาเห็นโครงการนี้ ก็อยากมาเข้าร่วมเพราะอยากกลับมาเรียนให้ได้วุฒิม.3 และ ม. 6 ได้มาอยู่ศูนย์ก็รู้สึกสบายใจ เพราะครูดูแลเราเหมือนครอบครัว

“สังเคราะห์บทเรียน”

โรงเรียน 4 ตารางวา

ครูตึก เล่าว่า ตลอดการทำงานขับเคลื่อนโครงการที่ผ่านๆมาได้เกิดข้อเรียนรู้หลายอย่าง และได้มีการร่วมกันวิเคราะห์บทเรียนออกมาเป็นแผนผังชั้นบันได เริ่มตั้งแต่ขั้นแรกคือ การเข้าถึงเยาวชน ต้องยอมรับว่าไม่ใช่เรื่องง่าย ปัจจัยที่ทำให้เราค้นพบกลุ่มเป้าหมายได้คือ เราต้องมีฐานข้อมูล มีภาคีมีเครือข่าย และคนทำงานที่มีพลังสิ่งที่สำคัญมาก ๆ ในการทำงานด้านการศึกษา คือ การสร้างและรักษาคนทำงานให้อยู่กับเรา แต่เป็นการทำงานด้วยใจล้วน ๆ

“ขั้นที่สองคือ อาศัยคนมีประสบการณ์ เราชวนสำนักกิจกรรม กิ่งก้านใบซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์มาทำกระบวนการให้กับน้อง ๆ ขั้นที่สามคือ เมื่อเด็กค้นพบศักยภาพของตนเองแล้วต้องใช้

ศักยภาพนั้น โดยการผลักดันให้เข้าไปทำงานพัฒนาชุมชน เช่น โครงการเจริญธรรมเจริญดี ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้เด็กในศูนย์ได้พัฒนาตนเองและชุมชน ซึ่งชุมชนเจริญธรรมก็เป็นชุมชนเป้าหมายที่ควรได้รับการพัฒนาจากงบประมาณของ กสศ. **ขั้นที่สี่คือการดูแลกลุ่มเป้าหมาย** เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายหลายคนมีข้อจำกัด มีความเปราะบาง และมีลักษณะเฉพาะ”

ครูตึก เล่าว่า เด็กไม่เคยไปศูนย์การเรียนฯ เลย บางคนไม่รู้จักชื่อศูนย์เลยด้วยซ้ำ แต่บอกว่าเป็นลูกศิษย์ของครูตึก เป็นลูกศิษย์ป่าเร เป็นลูกศิษย์ครูทิพย์ สิ่งเหล่านี้ที่รับรู้ร่วมกันว่าศูนย์การเรียนมีอยู่จริง และเด็ก ๆ ก็เป็นนักเรียนที่มีอยู่จริง ล่าสุดคุยกับน้องการตูน (นามสมมติ) น้องบอกว่า เพื่อนชวนว่าหน้าตาสดใสนั้นก็เลยบอกเพื่อนว่า เป็นเพราะได้เรียนที่ศูนย์การเรียนฯ ที่บอกแบบนั้น เพราะว่าคนที่ไม่ได้เรียนหนังสือจะรู้ว่าต้องทำอะไร เด็ก ๆ ทุกคนมีความฝัน วันนี้การตูนได้สานฝันต่อแล้ว **เดี่ยวการตูนเรียนจบ ม.3 ที่ศูนย์การเรียนฯ ก็จะไปเรียนต่อ**

“เราชวนเด็ก ๆ ให้มีฝัน และพยายามไม่ทิ้งเด็กคนใดไว้ข้างหลัง ไม่ใช่จบ ม. 6 แล้วศูนย์ก็ปล่อยไปเลย แต่เราจะชวนน้อง ๆ สานฝันต่อไปอีก ชวนให้น้อง ๆ ก้าวต่อไป ภายใต้แนวคิดที่ว่า **“การศึกษาที่กินได้”** คือ การศึกษาที่ไม่แยกการเรียนรู้ออกจากชีวิตของผู้เรียน ไม่ต้องมานั่งเรียนตั้งแต่วันจันทร์ถึงศุกร์ เพราะทุกวินาทีที่เขาใช้ชีวิตอยู่ก็เป็นการเรียนรู้ทั้งสิ้น วันนี้เด็กของเราทำงานเป็นเด็กปั๊มอยู่ในปั๊มน้ำมันก็ยังคงไปทำงานอยู่ พอถึงเวลาทำกิจกรรมน้องก็มาทำกิจกรรม เด็กของเราบางคนต้องเดินทางไปทำงานที่ต่างจังหวัด ไปส่งปลา ไปตัดเหล็ก ดังนั้นถ้าเราชวนเด็กมานั่งเรียนตั้งแต่วันจันทร์ถึงศุกร์ อันนี้ไม่ใช่การศึกษาที่กินได้ แต่เป็นการศึกษาที่ทำให้เขาอด เพราะเขาต้องทำงาน เด็กที่ทำงานเต็มน้ำมันวิชาชีพเขาได้เกรดสี่ เด็กที่ไปปลูกผัก ตัดอ้อย เลี้ยงหมู วิชาเกษตรเขาก็ได้เกรดสี่ เราต้องหาสิ่งที่เขาทำเพื่อเทียบโอนสู่การเรียนรู้อยู่ เพราะว่าการเรียนรู้ของศูนย์ต้องเป็นการเรียนที่ยืดหยุ่น”

ก้าวต่อไปกับความฝัน ของศูนย์การเรียนรู้ “เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา”

ข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคสำคัญของน้อง ๆ เยาวชนนอกระบบการศึกษาในการกลับคืนห้องเรียน คือ จำนวนช่องทางที่จะให้น้องกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาอีกครั้งมีน้อยมาก เด็กหลายคนต้องวิ่งหาโรงเรียนที่จะเข้าเรียน ซึ่งส่วนมากได้รับการปฏิเสธ และบางครั้งน้อง ๆ ต้องเจอกับปัจจัยเงื่อนไขหลายอย่าง รวมถึงรูปแบบการเรียนรู้ที่ไม่ยืดหยุ่นมากพอที่จะรองรับน้อง ๆ กลุ่มนี้ นี่เป็นเหตุผลว่าทำไมเด็กที่หลุดออกจากกระบบการศึกษาจึงหลุดแล้วหลุดเลย

ศูนย์การเรียนรู้สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสังคมมีความพยายามในการพัฒนาระบบ LISLC D-Learning ซึ่งเป็นระบบพัฒนาการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป้าหมายในการสร้างระบบนี้ขึ้นมาคือหวังว่า ระบบนี้จะได้อีกหนึ่งช่องทางให้น้อง ๆ สามารถกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาได้อีกครั้ง และที่สำคัญคือน้อง ๆ

จะสามารถเข้าสู่ระบบได้ทันทีที่เขาตัดสินใจกลับมาเรียน โดยไม่ต้องสมัครเป็นนักเรียนก็สามารถเรียนรู้ไปก่อนได้ ทั้งนี้เพื่อลดข้อจำกัดและเงื่อนไขต่าง ๆ ให้ได้มากที่สุด มีการพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิต มีช่องทางสำหรับเก็บร่องรอยและชั่วโมงการเรียนรู้ มีการวัดและประเมินผลที่เป็นระบบ ไม่จำกัดระยะเวลา เรียนได้เมื่อพร้อมและจบการศึกษาได้เมื่อเรียนรู้จนครบทุกรายวิชา เพื่อไปสู่เป้าหมายสำคัญคือ “เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา”

ศูนย์การเรียนรู้สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสังคมเป็นเพียงออฟฟิศเล็ก ๆ ไม่กี่ตารางวา ซึ่งในความเป็นจริงแล้วเด็ก ๆ ที่ได้รับการพัฒนาแทบไม่เคยไปศูนย์แห่งนี้เลย แต่พวกเขารับรู้ได้ถึงการใช้มืออยู่ของพื้นที่เล็ก ๆ แห่งนี้ที่เป็นเสมือนพื้นที่ปลอดภัยเป็นที่พึ่งพิงให้กับพวกเขาเมื่ออ่อนล้าโรยแรง

ความฝันที่กำลังถักทอร่วมกันจากครูดีกและเครือข่ายการทำงานในพื้นที่เพื่อสร้างแนวทาง “การศึกษาที่ยืดหยุ่น” จะค่อย ๆ ชัดเจน เป็นรูปธรรมและเกิดขึ้นได้จริงในจังหวัดอุดรดิตถ์ ล้วนต้องการการสานต่อ การพัฒนาไปข้างหน้า การทำงานร่วมกับ กสศ. ในฐานะภาคี จึงเป็นตั้งเพื่อนร่วมทางที่มีจุดหมายเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้เด็ก ๆ ไม่ว่าพวกเขาเหล่านั้นจะอยู่ในสถานะใดก็สามารถเข้าถึงการศึกษาได้

<http://www.lislc.com>

The image shows a screenshot of the LISLC D-Learning website. On the left, there is a dark blue sidebar with white text that reads: "ระบบพัฒนาการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์" and "LISLC D-Learning". The main content area is a light blue header with the LISLC D-Learning logo and the text "LISLC D-Learning". Below the header is a white login form with the title "Login into your account". The form has two input fields: "อีเมล" (Email) with the value "6601002@lislc.com" and "รหัสผ่าน" (Password) with a masked value "*****". There are buttons for "เข้าสู่ระบบ" (Login) and "ลืมชื่อผู้ใช้หรือรหัสผ่าน?" (Forgot username or password?). Below the login form is a footer section with a dark blue background and white text. The footer contains the LISLC D-Learning logo, contact information, and social media links for Facebook, Twitter, Google Plus, and Pinterest. The footer also includes the text "Copyright © 2024 Life Long Learning Institution for Society Learning Center".